

Riktlinje

Krisberedskapsplan och Regional katastrofmedicinsk beredskapsplan för Region Stockholm

Gäller för Region Stockholm

Beslutad av regionfullmäktige den 7 juni 2022

Gäller tills vidare

Innehållsförteckning

1.	INLEDNING	6
1.1	SYFTE OCH MÅL MED REGION STOCKHOLMS KRISBEREDSKAP	6
1.2	OMFATTNING	6
2.	GRUNDLÄGGANDE PRINCIPER FÖR KRISBEREDSKAP	7
3.	FÖREBYGGANDE ARBETE	9
3.1	RISK- OCH SÅRBARHETSANALYS (RSA)	9
3.1.1	Förändrat klimat	10
3.2	KONTINUITETSHANTERING	10
3.3	CIVILT FÖRSVAR	10
4.	KRISLEDNING	11
4.1	POLITISK STYRNING OCH ANSVAR	12
4.1.1	Regionfullmäktige	12
4.1.2	Regionstyrelsen	12
4.1.3	Övriga nämnder och bolag	13
4.1.4	Krisledningsnämnd	13
4.2	KRISLEDNING PÅ TJÄNSTEMANNANIVÅ	14
4.2.1	Stabsstruktur	14
4.2.2	Regional krisledning (RKL)	16
4.2.3	Särskild sjukvårdsledning	16
4.2.4	Lokala krisledningar	18
4.2.5	Aktivering och avveckling av krisledningar	18

4.2.6	Tjänsteman i beredskap och beredskapsfunktioner	19
4.3	HANTERING OCH ARBETSSÄTT	21
4.3.1	Samverkan och samordning	21
4.3.2	Rapportering	21
4.3.3	Bistånd	22
4.3.4	Upphandlad verksamhet	22
4.4	FÖRVALTNING AV KRISARBETE	22
4.4.1	Utbildning och övning	22
4.4.2	Revidering	22
4.4.3	Utvärdering	23
4.4.4	Granskning	24
4.5	UPPDRAG FÖR REGION STOCKHOLMS NÄMNDER OCH BOLAG	24
4.5.1	Regionstyrelsen	24
4.5.2	Hälso- och sjukvårdsnämnden	25
4.5.3	Trafiknämnden	26
4.5.4	Fastighets- och servicenämnden, SLSO, MediCarrier AB respektive Locum AB	26
4.5.5	Uppdrag till resterande nämnder och bolag	28
5.	KRISKOMMUNIKATION	28
6.	DEFINITIONER AV CENTRALA BEGREPP	29
1.	INLEDNING	36
2.	MÅL FÖR KATASTROFMEDICINSK BEREDSKAP	36
2.1	KATASTROFMEDICINSK BEREDSKAPSPLANERING	37
2.1.1	Akutsjukhus	37

2.1.2	Närsjukvård	37
2.1.3	Prehospital sjukvård.....	37
2.1.4	Sjukvårdsrådgivning.....	37
3.	LEDNING OCH ORGANISATION	38
3.1	SÄRSKILD SJUKVÅRDSLEDNING.....	38
3.1.1	Regional särskild sjukvårdsledning.....	38
3.1.2	Beredskapslägen.....	39
3.2	TJÄNSTEMAN I BEREDSKAP	40
4.	INSATS I SKADEOMRÅDE	41
4.1	ORGANISATION I SKADEOMRÅDE	41
4.2	ANSVAR OCH BEFOGENHETER I SKADEOMRÅDE.....	41
4.3	PREHOSPITAL SJUKVÅRDSLEDNING	41
4.3.1	Sjukvårdsledare	41
4.3.2	Medicinskt ansvarig.....	41
4.3.3	Stab.....	42
4.3.4	Övrig sjukvårdspersonal i skadeområde	42
4.4	PREHOSPITALA RESURSER I REGION STOCKHOLM.....	42
4.4.1	Katastrofsjukvårdsenhet	42
4.5	PRIORITERINGS- OCH DIRIGERINGSTJÄNSTEN	42
5.	INSATS PÅ SJUKHUS OCH ÖVRIGA VÅRDINRÄTTNINGAR	42
6.	HÄNDELSER MED FARLIGA ÄMNEN.....	43
6.1	SKYDDSUTRUSTNING	43
6.2	SANERING	43
6.2.1	Fullständig personsanering	43

6.2.2	På sjukhuset.....	43
6.2.3	Kritisk patient.....	43
7.	EPIDEMIBEREDSKAP OCH SMITTSKYDD.....	44
7.1	EPIDEMIBEREDSKAPSPLAN.....	44
7.2	ÖVRIGA PLANER FÖR SMITTSKYDD	44
8.	PSYKOLOGISKT OCH SOCIALT KRISSTÖD	45
8.1	PSYKOLOGISK/PSYKIATRISK KATASTROFLEDNINGSORGANISATION (PKL)	45
8.2	KRISSTÖD INOM SAMVERKAN STOCKHOLMSREGIONEN	46
8.3	DEN PREHOSPITALA KRISSTÖDSBEDÖMNINGEN I SKADEOMRÅDET	46
9.	EVAKUERING AV SJUKVÅRDSINRÄTTNING	47
	Bilaga 1 - Regional katastrofmedicinsk beredskapsplan.....	30
	Bilaga 2 - Övnings- och utbildningsplan för Region Stockholm.....	44
	Bilaga 3 - Mall för lägesbild.....	45
	Bilaga 4 - Myndigheter och samverkande aktörer.....	46

1. Inledning

Region Stockholm¹ ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, och regional utveckling i Stockholms län. Region Stockholm har också i uppdrag att bidra till kulturlivet i länet. Stora delar av Region Stockholms verksamhet är samhällsviktig med stor betydelse för invånarnas liv och fungerande vardag. Region Stockholm ska bedriva ett systematiskt arbete med krisberedskap och därigenom ha en förmåga att förebygga, motstå och hantera kriser så att samhällsviktig verksamhet kan upprätthållas.

Denna krisberedskapsplan inklusive katastrofmedicinsk beredskapsplan ger förutsättningar för ett mer sammanhållet agerande av krishanteringens på regional nivå. Det underlättar exempelvis för aktörer i regionen att använda samma termer och begrepp, samma sätt att organisera en stab och tydligare förstå förhållandet mellan central och lokal krisledning. I planen beskrivs krisberedskapen samt den katastrofmedicinska beredskapen i Region Stockholm från den politiska nivån till enskilda verksamheter. Det beskrivs vad som åligger varje verksamhet att göra före, under och efter en krissituation.

Innehållet är strukturerat i olika delar och innefattar förutom Region Stockholms krisberedskapsplan också Region Stockholms katastrofmedicinska beredskapsplan.

1.1 Syfte och mål med Region Stockholms krisberedskap

Region Stockholms krisberedskapsplan inklusive katastrofmedicinsk beredskapsplan syftar till att Region Stockholm ska bedriva ett systematiskt arbete med kris- och katastrofmedicinsk beredskap och ha en förmåga att förebygga, motstå och hantera kriser så att samhällsviktig verksamhet kan upprätthållas.

Region Stockholms krisberedskapsplan inklusive katastrofmedicinsk beredskapsplan anger hur nämnder och bolag ska arbeta *före, under och efter* olika typer av samhällsstörningar. I planen framgår roller, ansvar och uppgifter före, under och efter en samhällsstörning. Planen ska enligt lag fastställas för varje ny mandatperiod och ska utgå från den regionövergripande risk- och sårbarhetsanalys som också enligt lag ska genomföras.

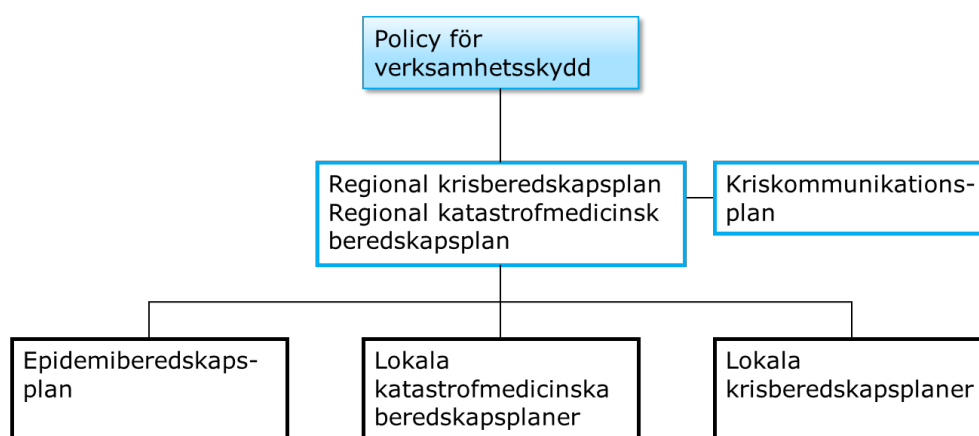
1.2 Omfattning

Region Stockholms krisberedskapsplan inklusive katastrofmedicinsk plan är styrande dokument och kategoriseras som regionövergripande riktlinjer.

¹ När det i detta dokument anges Region Stockholm avses samtliga nämnder och bolag, om inte annat anges

Dessa planer ska efterlevas av Region Stockholms nämnder och bolag, samt ska i enlighet med vad som följer av avtal följas av privata utförare som arbetar på uppdrag av Region Stockholm. Avtal mellan Region Stockholm och privata utförare av samhällsviktig verksamhet ska innehålla krav på krisberedskap när så är relevant. Ansvar för att säkerställa detta ligger på ansvarig upphandlande myndighet som ska samråda med kategoriansvarig nämnd om sådan finns utsedd.

Samtliga lokala krisberedskapsplaner i Region Stockholm är underordnade denna regionala krisberedskapsplan, och får till sitt innehåll inte strida mot vad som följer av detta dokument. Samtliga krisberedskapsplaner ska följa begrepp och benämningar i detta dokument.

Figur 1 - Hierarki för beredskapsplaner

2. Grundläggande principer för krisberedskap

Det svenska krisberedskapssystemet bygger på *tre grundläggande principer*². Region Stockholms krisberedskap ska utgå ifrån dessa principer:

- *Ansvarsprincipen* – den som har ansvar för en verksamhet i normala situationer har också motsvarande ansvar vid störningar i samhället. Aktörer har också ett ansvar att agera i osäkra lägen. Den utökade ansvarsprincipen innebär att aktörerna ska stödja och samverka med varandra.
- *Närhetsprincipen* – samhällsstörningar ska hanteras där de inträffar och av de som är närmast berörda och ansvariga.

² Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar (MSB)

- *Likhetsprincipen* – aktörer ska inte genomföra större förändringar i organisationen än vad situationen kräver. Verksamheten under samhällsstörningar ska fungera som vid normala förhållanden, så långt det är möjligt.

Krisberedskapen ska utgå ifrån ordinarie förmåga, ledningssystem och processer. Respektive nämnd och bolag ansvarar för sina ordinarie ledningssystemets förmåga till tidig upptäckt och anpassning av beslutsfattande och ledningsstöd utifrån händelsens karaktär. För att uppnå och upprätthålla en god krisberedskap krävs ett fortlöpande arbete *före, under och efter* en samhällsstörning.

Före: Respektive verksamhet ska förebygga och utveckla förmågan att hantera och motstå samhällsstörningar. Det innebär att systematiserat arbete med risk- och sårbarhetsanalyser och kontinuitetshantering samt att säkerställa en utbildad och övad krisberedskapsorganisation. Det innebär också att fastställa, återkommande se över och vid behov revidera styrande och stödjande dokument.

Under: När en samhällsstörning inträffar måste verksamheten kunna hantera situationen. Hanteringen anpassas utifrån aktuell händelse. Detta innebär bland annat att kunna larma och informera samt besluta om och upprätta en stab för krisledning om det är nödvändigt. Detta inkluderar förmåga att upprätta och förmedla en lägesbild. Arbetet inkluderar även att leda och bedriva den egna verksamheten, fatta beslut och samverka med andra aktörer. Region Stockholms verksamheter ska arbeta utifrån den stabsstruktur som anges i denna plan och i stabsstruktur organisera sin krisledning.

Efter: Efter en händelse ska hanteringen utvärderas i syfte att ta vara på erfarenheter för att vidareutveckla och stärka verksamheten och krisberedskapen. Erfarenhetsåterföring är en kontinuerlig del av krisberedskapen och ska tillämpas efter övningar och inträffade samhällsstörningar som medfört en hantering av händelsen.

3. Förebyggande arbete

3.1 Risk- och sårbarhetsanalys (RSA)

Risk- och sårbarhetsanalyser syftar till att identifiera hot, förmåga, sårbarheter och risker för att skapa underlag för planering och åtgärder.

Region Stockholm ska i enligt lag³ och i enlighet med MSBs föreskrifter systematiskt upprätta risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) som utgångspunkt för krisberedskapen. För hälso- och sjukvården ska särskilda indikatorer behandlas i analysen enligt Socialstyrelsens föreskrifter⁴; befolkningstäthet, infrastruktur och geografiska förhållanden och omständigheter som allvarligt kan påverka hälso- och sjukvårdens tillgång till personal, lokaler och utrustning.

Respektive nämnd och bolag ska årligen genomföra risk- och sårbarhetsanalyser för respektive verksamhetsområde och rapportera dessa till regionstyrelsen.

Respektive nämnds och bolags risk- och sårbarhetsanalys ska av regionstyrelsen sammanställas i en regionövergripande risk- och sårbarhetsanalys vid varje ny mandatperiod. Denna ska tillsammans med en bedömning av Region Stockholms generella krisberedskapsförmåga rapporteras av regionstyrelsen till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Socialstyrelsen och Länsstyrelsen i Stockholms län.

Samtliga verksamheter inom Region Stockholm är beroende av att el-, vatten-, värme- och kommunikationssystemen fungerar. Frågor som rör dessa systems driftssäkerhet och robusthet ska analyseras i respektive nämnds och bolags risk- och sårbarhetsanalys. Detta omfattar bl. a. reservkraft för samhällsviktig verksamhet, byggnaders robusthet, försörjningsberedskap, personalförsörjning.

Det kan finnas fler nämnd- och bolagsspecifika områden för driftsäkerhet och robusthet att beakta i respektive risk- och sårbarhetsanalys. De hot och scenarier som bedöms relevanta att dimensionera verksamhetens motståndskraft mot är något som ständigt måste utvärderas i takt med omvärldens utveckling. Antagonistiska hot inklusive CBRNE-händelser (Chemical, Biological, Radiological, Nuclear and Explosive) ingår i detta.

³ Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

⁴ SOSFS 2013:22 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om katastrofmedicinsk beredskap 4 kap §4 (HSLFSF 2020:60)

Risk- och sårbarhetsanalyserna ligger till grund för planering av åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa driftsäkerhet och robusthet. Åtgärder kommer att behöva prioriteras utifrån riskernas allvarlighetsgrad och åtgärdens komplexitet.

3.1.1 Förändrat klimat

Klimatförändringar medför att extrema väderhändelser förväntas inträffa oftare och med högre intensitet framöver, till dessa räknas bland annat värmeböljor, översvämningar, bränder, extrem kyla och snöoväder. Dessa händelser kan medföra stor påverkan på Region Stockholms verksamheter. Naturfenomen såsom solstorm kan resultera i att elnät slås ut och vulkanutbrott utanför Sverige kan medföra att Region Stockholms försörjningskedjor påverkas. På grund av detta är det av stor vikt att förändrat klimat och dess potentiella påverkan på Region Stockholms verksamhet inkluderas i respektive nämnds och bolags risk och sårbarhetsanalys.

3.2 Kontinuitetshantering

Kontinuitetshantering innebär en förmåga att upprätthålla en adekvat nivå på verksamheten, oavsett vad som inträffar. Samtliga nämnder och bolag inom Region Stockholm ska förebyggande arbeta med kontinuitetshantering enligt internationell/svensk standard och metodik⁵. Kontinuitetshantering ska utgå från nämndens eller bolagets genomförda risk- och sårbarhetsanalys. Genom att ta fram planer för kontinuitetshantering ökar verksamhetens förutsättningar att, trots störningar och avbrott, leverera de tjänster och produkter som är viktiga för att upprätthålla verksamhetens uppdrag. Kontinuitetshantering är därför en grundläggande förutsättning för att säkerställa en god krisberedskap inom Region Stockholm.

3.3 Civilt försvar

Totalförsvaret är den verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig. Totalförsvaret består av det militära försvaret och det civila försvaret. Region Stockholms arbete med krisberedskap, inklusive arbetet med risk och sårbarhetsanalyser, kontinuitetshantering samt säkerhetskydd, ligger till grund för uppbyggnaden av civilt försvar. Regionstyrelsen ansvarar⁶ för att vidta de förberedelser som behövs för att verksamheterna ska fungera och fullgöra sina uppgifter under höjd beredskap.

⁵ Säkerhet och resiliens – Ledningssystem för kontinuitetshantering – Krav (ISO 22301:2019) samt metodstöd och vägledning från MSB, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

⁶ Reglemente för regionstyrelsen och övriga nämnder

Region Stockholm ska genom sitt arbete och i enlighet med Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps mål med civilt försvar bidra till samhällets förmåga att⁷;

- värna civilbefolkningen,
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna,
- upprätthålla en nödvändig försörjning,
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld,
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarslinjen,
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred, och
- med tillgängliga resurser bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser

Stora delar av Region Stockholms verksamhet är samhällsviktig, med stor betydelse för invånarnas liv och fungerande vardag, och är således viktiga byggstenar i det civila försvaret. Samtliga nämnder och bolag som bedriver samhällsviktig verksamhet ska arbeta med civilt försvar inom det egna verksamhetsområdet. Vid höjd beredskap ska Region Stockholms utförare av samhällsviktig privat verksamhet vidta de särskilda åtgärder i fråga om planering och inriktning av verksamheten, tjänstgöring och ledighet för personal samt användning av tillgängliga resurser som är nödvändiga för att de under de rådande förhållandena ska kunna fullgöra dessa skyldigheter. Inom Region Stockholm samordnas arbetet med civilt försvar av regionstyrelsen.

4. Krisledning

Vid en samhällsstörning kan det finnas behov av att aktivera en krisledning. Grundregeln är alltid att en samhällsstörning i första hand ska hanteras av den verksamhet som berörs och i ordinarie struktur. Vid en samhällsstörning som berör flera verksamheter kan det finnas behov av att aktivera det politiska organet krisledningsnämnden. Ytterligare beskrivning av krisledningsnämnden återfinns i delavsnitt 4.1.4.

Det kan även finnas behov att aktivera en särskild Regional krisledning på tjänstemannanivå. Den kan vara aktiverad såväl utan att andra krisledningar är aktiverade som parallellt med att en eller flera krisledningar aktiverats lokalt under andra nämnder eller inom bolagen. Ytterligare beskrivning av regional krisledning återfinns i delavsnitt 4.2.2.

⁷ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Totalt försvar och civilt försvar

På den regionala nivån kan även Regional särskild sjukvårdsledning aktiveras (under hälso- och sjukvårdsnämnden). Ytterligare beskrivning av Regional särskild sjukvårdsledning återfinns i delavsnitt 4.2.3 samt i bilaga 1.

4.1 Politisk styrning och ansvar

Vid en samhällsstörning i fredstid gäller ordinarie politisk organisation tills annat beslutas. Vid höjd beredskap får regionstyrelsen enligt lag ett särskilt ansvar (se nedan under rubriken Regionstyrelsen).

4.1.1 Regionfullmäktige

Regionfullmäktige ansvarar för att för varje ny mandatperiod fastställa Region Stockholms krisberedskapsplan och regional katastrofmedicinsk beredskapsplan. Regionfullmäktige utser ledamöter i krisledningsnämnden och tar emot rapport från krisledningsnämnden efter att denna har varit aktiverad.

4.1.2 Regionstyrelsen

Regionstyrelsen ansvarar för att leda och samordna Region Stockholms krisberedskaps-, risk-, sårbarhets-, säkerhets- och informationssäkerhetsarbete.

Regionstyrelsen ansvarar för att ta fram förslag till regional krisberedskapsplan. Regionstyrelsen ansvarar för att planen hålls aktuell.

Regionstyrelsen har särskilt uppdrag vid krig, krigsfara och höjd beredskap. I detta uppdrag ingår att ansvara för men också förbereda för sådana händelser, genom att:

- Analysera vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa i Region Stockholm och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet av arbetet ska värderas och sammanställas i en regionövergripande risk- och sårbarhetsanalys baserat på nämndernas och bolagens lokala risk- och sårbarhetsanalyser. Med beaktande av den regionövergripande risk- och sårbarhetsanalysen ska styrelsen för varje ny mandatperiod upprätta förslag till regional krisberedskapsplan för hur Region Stockholm ska hantera extraordinära händelser för att så långt möjligt kunna upprätthålla samhällsviktiga funktioner inom Region Stockholms ansvarsområde i Stockholms län,
- Vidta de förberedelser som behövs för verksamheten under höjd beredskap (beredskapsförberedelser),
- Under höjd beredskap ansvara för ledningen av den civila hälso- och sjukvården samt den övriga verksamhet för det civila försvaret som

Region Stockholm ska bedriva,

- Under höjd beredskap hålla den myndighet som regeringen bestämmer (till exempel Socialstyrelsen, MSB, Länsstyrelsen) informerad om beredskapsläget och de övriga förhållanden som har betydelse för det civila försvaret i Region Stockholm,
- På begäran och mot skälig ersättning besluta att Region Stockholm ska lämna hjälp till andra regioner som drabbats av en extraordinär händelse i fredstid,
- Vid höjd beredskap vidta de särskilda åtgärder i fråga om planering och inriktning av verksamheten, tjänstgöring och ledighet för personal samt användning av tillgängliga resurser som är nödvändiga för att Region Stockholm under de rådande förhållandena ska kunna fullgöra sina uppgifter inom totalförsvaret.

4.1.3 Övriga nämnder och bolag

Nämnder och bolag ska inom ramen för Region Stockholms plan för krisberedskap styra och leda krisberedskapsarbetet inom sitt verksamhetsområde. Detta inkluderar att ta fram lokala planer, som bygger på principerna i denna plan.

4.1.4 Krisledningsnämnd

I kommuner och regioner ska det finnas en nämnd för att fullgöra uppgifter under extraordinära händelser i fredstid (krisledningsnämnd)⁸.

Krisledningsnämndens uppbyggnad framkommer i Reglementen för regionstyrelsen och övriga nämnder⁹.

Krisledningsnämndens huvudsakliga uppgift är att fullgöra uppgifter under extraordinära händelser i fredstid, i detta ingår att:

- Ordföranden bedömer när en extraordinär händelse medför att krisledningsnämnden ska träda i funktion och beslutar i sådana fall att så ska ske. Ordföranden bestämmer dag och tid för sammanträde samt ansvarar för att nämnden kallas på lämpligt sätt. Om ordförande inte är nåbar, eller av annan anledning inte längre kan fatta beslut, så är det förste vice ordförande och därefter andre vice ordförande som har mandat att göra detta.
- Ordföranden får besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut ska därefter snarast anmälas till nämnden. Har ordföranden förhinder träder vice ordföranden i dennes ställe.

⁸ lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

⁹ Reglementen för regionstyrelsen och övriga nämnder

- Krisledningsnämnden får fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning. När förhållandena medger det ska krisledningsnämnden besluta att de uppgifter som nämnden har övertagit från andra nämnder ska återgå till ordinarie nämnd. Krisledningsnämndens beslut ska anmälas vid närmast följande fullmäktigesammanträde. Regionfullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för denna.

Krisledningsnämndens ordförande eller av denne utsedd person ska informera regiondirektören om nämndens aktivering och avveckling. Frekvens av löpande rapportering anpassas efter situationen.

4.2 Krisledning på tjänstemannanivå

Krisledningen på tjänstemannanivå ska organiseras från Region Stockholms grundläggande stabsstruktur för krisledningar som framgår nedan. På tjänstemannanivå kan det förekomma en regional krisledning och lokala krisledningar. Inom hälso- och sjukvården finns det även en samordnande regional särskild sjukvårdsledning. I denna plan nyttjas ordet krisledning som ett paraplybegrepp som omfattar samtliga krisledningar, inklusive särskilda sjukvårdsledningar.

4.2.1 Stabsstruktur

Region Stockholms nämnder och bolag ska arbeta utifrån följande grundläggande stabsstruktur¹⁰. En gemensam grundstruktur skapar goda möjligheter för en effektiv ledning också under kris. Strukturen ger möjlighet för respektive verksamhet att anpassa sin stab beroende på såväl verksamhetens som krisens art.

Metodiken ska vara inövad och välkänd bland de som arbetar i staben. En stabsinstruktion som förtydligar arbetssätt i stab ska inkluderas i lokala krisberedskapsplaner. Respektive nämnd och bolag ska i styrande dokument fastställa beslutsrätten för beslutsfattaren.

Utefter händelsens art och verksamhetens behov kan stabschef eller beslutsfattare välja att bemanna alla eller några funktioner. Fokus är att säkerställa att staben tillsammans arbetar för att uppnå de inriktningsbeslut mot målbilden som beslutsfattaren fastställt. Experter och samverkanspersoner ingår i staben utifrån behoven i de enskilda fallen.

¹⁰ Stabsstrukturen är i enlighet med andra svenska myndigheters stabstruktur, till exempel Försvarsmakten, Polisen, MSB, med flera

Stabschef eller beslutsfattare kan vid behov välja att inrätta undergrupper till en eller flera olika funktioner i staben. Bemanningen av staben ska alltid grunda sig på identifierat behov utifrån uppdaterade lägesbilder.

Stabsfunktioner

- Beslutsfattare
- SC - Stabschef
- S1 – Personal, ekonomi, administration, dokumentation
- S2 – Säkerhet och juridik
- S3 – Genomförande, insatsledning, lägesbild, samordning
- S4 – Logistik och underhåll
- S5 – Analys och långsiktig planering
- S6 – Samband, IT och teknik
- S7 – Kommunikation och information
- S8 – Experter
- S9 – Samverkan
- S10 – Krisstöd och katastrofpsykologi

Nedan beskrivs ett exempel på stab inklusive uppgifter för respektive funktion.

Funktion	Område	Exempel på uppgifter
Beslutsfattare	Chef för insatsen	Är chef. Utformar mål, inriktningar, handlingsalternativ och tar beslut. Säkerställer rapportering till nästa nivå.
Stabschef	Chef över staben	Leder stabens arbete
S1	Personal, ekonomi, administration, dokumentation	Personalförsörjning, ekonomi, administrativa rutiner, registratur
S2	Säkerhet och juridik	Ansvara för säkerhetsfrågor, samverka med andra myndigheter samt säkerhetsansvariga inom verksamheterna. Ansvara för juridiska frågor
S3	Genomförande, insatsledning, lägesbild, samordning	Planerar och genomför verksamhet enligt beslutsfattarens inriktning. Stödjer beslutsfattaren med samordning. Framtagande av lägesbild. Säkerställer att en beredskapsfunktion, motsvarande TIB-funktionen, finns organiserad utifrån krisens art..
S4	Logistik och underhåll	Materieförsörjning och logistik, transporter, teknisk drift
S5	Analys och långsiktig planering	Planering på lång sikt inklusive omfall samt uppföljning av tagna beslut
S6	Samband, teknik och IT	Ansvarar för telefoni, datorer/IT, tekniskt stöd m.m. Ansvara för sambandsplan
S7	Kommunikation/information	Producerar intern/extern information, omvärldsbevakning, webb, sociala medier och samordning av press

S8	Experter	Chefläkare, smittskydd, trafikplanering och drift, polis, Försvarmakten, andra myndigheter m.m.
S9	Samverkan	Samverkansplanering och koordinering, samverkan med andra myndigheter, kommuner, regioner, Samverkan Stockholmsregionen
S10	Krisstöd och katastrofpsykologi	Krisstöd och krisstödssamordning

4.2.2 Regional krisledning (RKL)

Vid en kris, eller en särskild eller extraordinär händelse, kan det finnas behov av ledning och samordning av Region Stockholms samlade resurser, som i sådant fall sker genom den regionala krisledningen (RKL).

Regiondirektören eller dennes ersättare beslutar vilka som ska delta i RKL utifrån händelsens art. Det kan vara aktuellt att bemanna RKL med kompetens från flera av Region Stockholms nämnder och bolag. RKL utformas, med stabsstrukturen i delavsnitt 4.2.1 som grund, utgående från den specifika krisens karaktär och vilka av regionens verksamheter som berörs.

Beslut om aktivering av RKL fattas av Region Stockholms högsta tjänsteman (regiondirektör). Regiondirektören eller dennes ersättare är beslutsfattare i RKL. RKL utgör tillika krisledningsstab för regionledningskontoret. Regiondirektören ska informera regionstyrelsens ordförande när RKL aktiveras. RKL aktiveras alltid när krisledningsnämnden aktiveras, och agerar tjänstemannastöd till nämnden.

I händelse av kriser, då beslut i jämförelse med normalläge kan behöva fattas utifrån ett oklart informationsläge, bristfälliga underlag och analyser, samt under tidsnöd, är det av särskild vikt att förvaltningschefer och VD:ar följer regiondirektörens direktiv. Direktiv som grundas på av regionstyrelsen beslutad instruktion för regiondirektören av vilken framgår att regiondirektören har ett särskilt ansvar att samordna förvaltningschefer och bolagschefer. Detta i syfte att möjliggöra en snabb beslutsprocess samt förberedelser för omedelbara åtgärder inom ramen för respektive nämnd och bolags ansvarområde.

4.2.3 Särskild sjukvårdsledning

När en särskild händelse inträffar som i första hand påverkar hälso- och sjukvården kan beslut fattas om att inrätta en särskild sjukvårdsledning. Särskild regional sjukvårdsledning är en funktion som ska finnas i varje region¹¹. Syftet är att snabbt kunna skapa en mer samlad styrning av sjukvårdsinsatser vid en särskild händelse i frågor som rör hälso- och

¹¹ SOSFS 2013:22 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om katastrofmedicinsk beredskap, 6 kap. 2 §§ ff

sjukvårdens resurser. Särskild sjukvårdsledning kan bedrivas på nationell, regional och lokal nivå.

Nationell särskild sjukvårdsledning

Ledning på nationell nivå kan etableras för att vid särskild händelse ansvara för frågor av nationellt intresse samt för kontakt med statliga myndigheter och den nationella politiska ledningen. När flera regioner berörs av en händelse kan den nationella ledningsnivån aktiveras och ha en samordnande roll. Socialstyrelsen har en tjänsteman i beredskap som har till uppgift att initiera och samordna det inledande krisledningsarbetet för att upptäcka, verifiera, larma och informera vid särskilda händelser¹².

Regional särskild sjukvårdsledning

Ledning på regional nivå innebär ledning och samordning av Region Stockholms samlade resurser inom hälso- och sjukvården och samverkan med andra myndigheter, organisationer och sjukvårdshuvudmän. Regional särskild sjukvårdsledning (RSSL) har, i linje med Socialstyrelsens föreskrifter SOSFS 2013:22, befogenhet att samordna verksamheter, prioritera insatser, leda personal, omdisponera resurser, mobilisera resurser som inte finns omedelbart tillgängliga, förflytta patienter och evakuera vårdenheter samt samverka med andra aktörer på lokal, regional och nationell nivå¹³.

RSSL och dess uppdrag beskrivs mer utförligt i Region Stockholms katastrofmedicinska beredskapsplan i bilaga 1.

Lokal särskild sjukvårdsledning

På lokal nivå utövas ledning per vårdgivare, till exempel ett akutsjukhus. Den särskilda sjukvårdsledning som bedrivs hos en vårdgivare är en lokal särskild sjukvårdsledning, LSSL. Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) kan etablera en LSSL för krishantering inom ramen för deras ansvarsområden samt samordning av primärvården.

Respektive LSSL och dess uppdrag ska beskrivas mer utförligt i respektive lokal kris- och katastrofmedicinsk beredskapsplan.

Beredskapslägen

De särskilda sjukvårdsledningarna kan fatta beslut om i vilket beredskapsläge krisledningen ska vara i. De tre beredskapslägena är stabsläge, förstärkningsläge och katastrofläge, och beskrivs i linje med Socialstyrelsens definitioner på efterföljande sida.

¹² Socialstyrelsen, Socialstyrelsens uppdrag med anledning av covid-19

¹³ SOSFS 2013:22 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om katastrofmedicinsk beredskap

Beredskapsläge	Definition
Stabsläge	Innebär att en särskild sjukvårdsledning håller sig underrättad om läget, vidtar nödvändiga åtgärder och följer händelseutvecklingen
Förstärkningsläge	Innebär att en särskild sjukvårdsledning vidtar åtgärder för förstärkning av alla viktiga funktioner
Katastrofläge	Innebär att en särskild sjukvårdsledning vidtar åtgärder för förstärkning av alla viktiga funktioner

Dessa tre beredskapslägen ska användas och tillämpas lika av alla särskilda sjukvårdsledningar i Region Stockholm. Beslutsfattare inom särskild sjukvårdsledning ska löpande under en samhällsstörning eller längre kris fatta beslut om vilket beredskapsläge som råder inom respektive verksamhet.

4.2.4 Lokala krisledningar

Nämnder och bolag ansvarar för att leda och samordna egen verksamhet enligt upprättad lokal krisberedskapsplan. Dessa ska tydliggöra roller, ansvar och uppgifter före, under och efter en samhällsstörning i aktuell verksamhet samt redogöra för lokal krisledning, organisation och arbetssätt. Det inkluderar rutiner för larmning, inkallning, beslut om att upprätta en krisledning samt former för arbetet. Lokala krisledningar, som inte är lokala särskilda sjukvårdsledningar, ska inte tillämpa beredskapslägen. Dessa krisledningar tillämpar endast aktiverat eller inte aktiverat läge.

4.2.5 Aktivering och avveckling av krisledningar

När en krisledning aktiveras ska krisledningen organiseras utifrån händelsens art och alltid bemannas med rätt kompetens. Förfarandet som beskrivs nedan gäller även när en krisledning avvecklas. Hantering av samhällsstörningar ska så långt som möjligt hanteras i ordinarie strukturer, och avveckling av krisledningar ska ske så snart omständigheterna medger. Vid aktivering av RKL gäller förfarande beskrivet i delavsnitt 4.2.2.

Beslut om aktivering av en krisledning inleds ofta av att en beredskapsfunktion/Tjänsteman i beredskap (TiB) tar kontakt med förvaltningschef/VD eller av denna utsedda person som fattar beslut om aktivering. Ytterligare om TiB-/beredskapsfunktioners roll återfinns i delavsnitt 4.2.6.

När en krisledning aktiveras/avvecklas ska nämndens/bolagets beredskapsfunktion/TiB informera den regionala beredskapsfunktionen, som i sin tur informerar regiondirektören. Om en beredskapsfunktion/TiB inte finns på nämnden/bolaget ska förvaltningschef/VD eller av denna utsedda person informera den regionala beredskapsfunktionen, som i sin tur informerar regiondirektören. Förvaltningschef/VD ska informera berörd nämnd/styrelse utan dröjsmål vid aktivering av krisledning.

I respektive lokal krisberedskapsplan återfinns beskrivningar för aktiviteter vid aktivering och avveckling av krisledningar.

4.2.6 Tjänsteman i beredskap och beredskapsfunktioner

För regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden (i form av en tjänsteman i beredskap), trafiknämnden (i form av en tjänsteman i beredskap), fastighets- och servicenämnden, SLSO, MediCarrier AB respektive Locum AB ska det finnas en beredskapsfunktion som är verksam dygnet runt och kan etablera samverkan med övriga beredskapsfunktioner inom Region Stockholm. För resterande nämnder och bolag ska det finnas en tydlig kontaktväg för samverkan med övriga berörda aktörer inom Region Stockholm vid en samhällsstörning (oavsett om motparten har aktiverat krisledning eller ej). När en verksamhetsföreträdare får kännedom om en potentiell eller inträffad samhällsstörning ska denna informera aktuell beredskapsfunktion eller etablerad kontaktväg.

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter¹⁴ ska det inom hälso- och sjukvården finnas en tjänsteman i beredskap, TiB, i varje region, som har som uppgift att ta emot larm, verifiera uppgifter, larma vidare, initiera och samordna det inledande arbetet och informera om händelsen. Inom Region Stockholm finns TiB Region Stockholm Sjukvård men även TiB Region Stockholm Trafik. Respektive TiB-funktion ska vid en samhällsstörning kunna initiera och samordna det inledande krisledningsarbetet inom respektive ansvarsområde, etablera samverkan med övriga funktioner inom Region Stockholm samt externa aktörer. TiB ska i ett tidigt skede etablera kontakt med Region Stockholms kriskommunikationsfunktion för initial bedömning och hantering av kommunikationsinsats utifrån ett helhetsperspektiv.

Regional beredskapsfunktion

Det ska inom regionledningskontoret finnas en beredskapsfunktion. Region Stockholms lokala beredskapsfunktioner, TiB-funktioner alternativt förvaltningschef/VD ska informera den regionala beredskapsfunktionen när lokala krisledningar aktiveras eller avvecklas. Den regionala

¹⁴ SOSFS 2013:22 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om katastrofmedicinsk beredskap

beredskapsfunktionen ska informera regiondirektören eller av denne utsedd person om aktivering och avveckling av krisledning samt potentiella eller inträffade samhällsstörningar.

TiB Region Stockholm Sjukvård

TiB Region Stockholm Sjukvård (TiB Sjukvård) är Region Stockholms katastrofmedicinska beredskapsjour och har befogenhet att i ett inledningsskede utöva särskild sjukvårdsledning på regional nivå vid särskild händelse. Detta kan till exempel innebära att initialt fatta beslut om sjukvårdsinsatsens dimensionering. TiB Sjukvård fattar beslut om att aktivera RSSL i samråd med chefläkare på hälso- och sjukvårdsförvaltningen, hälso- och sjukvårdsdirektören på hälso- och sjukvårdsförvaltningen och sjukvårdsdirektören vid RLK. Om samråd inte kan ske eller vid akut behov ska TiB Sjukvård fatta beslut om aktivering av RSSL och sedan informera chefläkare på hälso- och sjukvårdsförvaltningen och hälso- och sjukvårdsdirektören. I delavsnitt 4.2.5 återfinns ytterligare beskrivning av informationsdelning efter aktivering av krisledning.

TiB Sjukvårds uppdrag regleras ytterligare i Regional katastrofmedicinsk beredskapsplan i bilaga 1.

TiB Region Stockholm Trafik

TiB Region Stockholm Trafik (TiB Trafik) har mandat att initialt fatta beslut om åtgärder för att åstadkomma inriktning, ledning och samordning vid samhällsstörning som omfattar kollektivtrafiken i Region Stockholm. TiB Trafik bedömer, beslutar och initierar efter samråd med förvaltningschef och trafikförvaltningens säkerhetsdirektör avseende aktivering av krisledning. Om samråd inte kan ske eller vid akut behov ska TiB Trafik fatta beslut om aktivering av krisledning och sedan informera förvaltningschef och säkerhetsdirektör. I delavsnitt 4.2.5 återfinns ytterligare beskrivning av informationsdelning efter aktivering av krisledning.

TiB Trafiks uppdrag regleras ytterligare i trafiknämndens krisberedskapsplan.

Lokala beredskapsfunktioner och kontaktvägar

Fastighets- och servicenämnden, SLSO, MediCarrier AB respektive Locum AB ska organisera en lokal beredskapsfunktion verksam dygnet runt och kunna etablera samverkan med övriga aktörer inom Region Stockholm. Såvida att det inte framgår i särskild ordning att en viss nämnd/bolag ska ha en viss kontaktväg, åligger det den nämnden/bolaget att ha och kommunicera en tydlig kontaktväg för samverkan med övriga berörda aktörer inom Region Stockholm samt med externa aktörer vid en samhällsstörning.

Konkretiserande krav på respektive lokal beredskapsfunktion och kontaktväg ska finnas i respektive lokal krisberedskapsplan.

4.3 Hantering och arbetsätt

4.3.1 Samverkan och samordning

Inriktningen är att nämnder och bolag i ett tidigt skede vid en samhällsstörning ska dela faktasäkrad information inom Region Stockholm, i syfte att möjliggöra förvarning, samordning samt undvikande av ryktesspridning. Det är av vikt att respektive verksamhet bedömer skyddsvärdet för att kunna säkerställa en säker informationsdelning. Då informationen omfattas av sekretess sker informationsdelning enligt särskilda rutiner. Varje verksamhet är ansvarig för att bidra till ökad samverkan inom relevanta områden inom respektive verksamhetsområde. Samverkan ger förutsättning för samordning vid hantering av samhällsstörningar. Detta är särskilt viktigt i ett läge av kris då det ofta handlar om att göra snabba prioriteringar av resurser.

Region Stockholm ska samverka med externa aktörer som är av vikt för att verksamheterna fortsatt ska kunna fungera även vid en samhällsstörning. Det innefattar såväl offentliga, privata som civila aktörer.

I Stockholms län finns den aktörsgemensamma samverkansorganisationen Samverkan Stockholmsregionen (SSR) i vilken Region Stockholm deltar.

4.3.2 Rapportering

Vid en samhällsstörning ska respektive aktiverad krisledning fortlöpande rapportera till regiondirektören. Beslutsfattare eller stabschef i krisledning ska rapportera lägesbild till förvaltningschef/VD för verksamheten, eller av denna utsedda person, som i sin tur rapporterar fortlöpande lägesbild till regiondirektören, eller av denna utsedda person. Förvaltningschef/VD, eller av denne utsedd person, ska hålla berörd nämnd/styrelse fortlöpande informerad. I samband med krisledning är det av stor vikt att ordförande i respektive nämnd/styrelse säkerställer relevant informationsdelning till presidium eller nämnd/styrelse.

Vid en samhällsstörning ansvarar Regiondirektören för att regionstyrelsens ordförande och krisledningsnämndens ordförande, om den är aktiverad, hålls fortlöpande informerade.

Region Stockholm har en skyldighet att vid en allvarlig samhällsstörning kontinuerligt rapportera läge och händelseutveckling till externa parter som Länsstyrelsen och Socialstyrelsen. Regiondirektören ansvarar för att denna rapportering sker.

Lägesbild

All rapportering vid en särskild och extraordinär händelse ska vara i format av en lägesbild. Lägesbilden delas upp i områdena Fakta, antaganden, inriktning/åtgärder och kommunikation. En mall för lägesbild återfinns i bilaga 2.

4.3.3 Bistånd

Region Stockholm kan på begäran vid en extraordinär händelse i fredstid¹⁵ ge bistånd till andra kommuner och regioner. Bestämmelserna ger en möjlighet till samarbete över kommun- och regiongränser. En region som bistår en annan region har enligt lag rätt till skälig ersättning för sina kostnader.

Region Stockholm ska planera för att kunna ge och ta emot bistånd från andra regioner och även från andra länder.

4.3.4 Upphandlad verksamhet

Upphandlande myndigheter inom Region Stockholm ska säkerställa relevant kravställning gentemot leverantören för att stödja Region Stockholms krisberedskap. Denna plans krav ska, inom de ramar som följer av relevant upphandlingslagstiftning, beaktas vid upphandlingar.

4.4 Förvaltning av krisarbete

4.4.1 Utbildning och övning

Region Stockholm ansvarar för att förtroendevalda och i relevant utsträckning anställd personal får utbildning och övning för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid särskilda och extraordinära händelser. Regionstyrelsen är ansvarig för att upprätta en regionövergripande plan för utbildning och övning inom krisberedskapsområdet.

Region Stockholms nämnder och bolag ansvarar för att ta fram lokala utbildnings- och övningsplaner och att utbildning och övning genomförs inom egen verksamhet. Planer ska innehålla utbildnings- och övningsmoment med tydliga tidplaner, ansvariga och målgrupper. Lokala utbildnings- och övningsplaner ska rapporteras till regionstyrelsen för samordning och konsolidering till en regionövergripande plan.

4.4.2 Revidering

Revidering av krisberedskapsplaner samt katastrofmedicinska beredskapsplaner ska följa en revideringsprocess som sträcker sig över en mandatperiod. Nedan illustreras denna revideringsprocess för

¹⁵ Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

exempelperioden 2022-2026, som ska upprepas för kommande mandatperioder:

- Regionövergripande RSA fastställs i oktober 2023, där Region Stockholms nämnder och bolag rapporterar in lokal RSA årligen vid årsskiftet.
- En reviderad regional krisberedskapsplan fastställs i regionfullmäktige i antingen Årsredovisning eller budget under 2024.
- Region Stockholms nämnder och bolag fastställer lokala kris- och katastrofmedicinska beredskapsplaner under våren 2025 utifrån den regionala krisberedskapsplanen. I samband med beslut avseende kris- och katastrofmedicinska beredskapsplaner revideras även begreppslister mm. inför verksamheternas kommande arbete.

För samtliga lokala kris- och katastrofmedicinska beredskapsplaner ska det finnas en plan för revideringar där det framgår när översyn av kris- och katastrofmedicinska beredskapsplaner ska genomföras, vem som ansvarar för dessa och när berörd nämnd/styrelse ska fatta beslut om potentiellt reviderad version. Lokala kris- och katastrofmedicinska beredskapsplaner ska ses över årligen och vid behov revideras. Den lokala översynen ska harmonisera med den regionala revideringsprocessen beskriven ovan.

Med ovan sagt om formell revidering av krisberedskapsplaner så är planen aldrig styrande över krisens art och dynamik. Dvs om planen hindrar måluppfyllelse, i ett tidskritiskt skeende, skall ansvarig chef i första hand lyfta detta till nästa nivå för avdömning, och om detta inte görligt fatta beslut och agera efter bästa förmåga.

4.4.3 Utvärdering

För att utveckla Region Stockholms krishanteringsförmåga ska utvärderingar genomföras för att ta tillvara erfarenheter från övningar och inträffade händelser. Regiondirektören har ansvaret för att utvärdering genomförs efter inträffade samhällsstörningar. En utvärderingsrapport ska tas fram och delges regionstyrelse och regionfullmäktige.

Samtliga nämnder och styrelser samt avtalsknutna leverantörer som berörts av en samhällsstörning ansvarar för att genomföra utvärdering och rapportering inom sina respektive ansvarsområden. Dessa ska delges regionstyrelsen genom regiondirektören.

Samtliga nämnder och bolag ansvarar för att erfarenhetsåterföring sker efter genomförda övningar och inträffade händelser.

4.4.4 Granskning

Regionrevisorerna granskar enligt sitt reglemente all verksamhet som bedrivs inom nämnder och bolag. Detta innebär att nämnder och bolag kan granskas avseende ledning, planering, styrning, uppföljning, kontroll samt utbildning och övning för att säkerställa förmågan att kunna hantera samhällsstörningar.

4.5 Uppdrag för Region Stockholms nämnder och bolag

Nedan definieras uppdrag till Region Stockholms nämnder och bolag.

4.5.1 Regionstyrelsen

Regionstyrelsen ska:

- Leda och samordna Region Stockholms krisberedskaps-, sårbarhets-, säkerhets-, och informationssäkerhetsarbete.
- Organisera den regionala krisledningen.
- Utarbeta och vid behov revidera Region Stockholms plan för krisberedskap inför varje ny mandatperiod enligt revideringsprocess beskriven i delavsnitt 4.4.2.
- Genomföra regionövergripande risk- och sårbarhetsanalyser i enlighet med MSB:s föreskrifter inför varje ny mandatperiod.
- Genomföra kontinuitetshantering i enlighet med internationell standard ISO 22301:2019¹⁶.
- Följa upp nämnder och bolags arbete med risk- och sårbarhetsanalyser och kontinuitetshantering.
- Organisera en beredskapsfunktion som är verksam dygnet runt för att vid samhällsstörningar kunna initiera och samordna det inledande krisledningsarbetet för händelser av regionövergripande karaktär och larma och etablera samverkan med övriga funktioner inom Region Stockholm.
- Upprätta samt årligen se över och vid behov revidera metodstöd och mallar för Region Stockholms systematiska arbete med krisberedskap.
- Årligen se över och upprätta en regionövergripande plan för utbildning och övning inom krisberedskapsområdet.
- Säkerställa att förtroendevalda och i relevant utsträckning anställd personal får relevant utbildning och övning inom området krisberedskap utifrån ansvarsområde och funktion.
- Utvärdera och säkerställa erfarenhetsåterföring efter genomförda övningar och inträffade händelser.

¹⁶ Säkerhet och resiliens - Ledningssystem för kontinuitetshantering - Krav (ISO 22301:2019), SiS

- Följa upp att Region Stockholms nämnder och bolag utför de specifika uppdrag som specificeras i denna plan i avsnitt 4.5.

4.5.2 Hälsa- och sjukvårdsnämnden

Hälsa- och sjukvårdsnämnden ska:

- Planera hälso- och sjukvården så att en katastrofmedicinsk beredskap upprätthålls.
- Årligen genomföra risk- och sårbarhetsanalyser för sitt verksamhetsområde och rapportera till regionstyrelsen för att möjliggöra regional sammanställning i enlighet med MSB:s föreskrifter.
- Genomföra kontinuitetshantering i enlighet med internationell standard ISO 22301:2019¹⁷.
- Genomföra en katastrofmedicinsk förmågebedömning i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter SOSFS 2013:22, 6 kap 3§.
- Organisera en beredskapsfunktion som är verksam dygnet runt, benämnd tjänsteman i beredskap, TiB Region Stockholm Sjukvård, för att vid särskilda händelser kunna initiera och samordna det inledande krisledningsarbetet för händelser inom hälso- och sjukvårdsnämndens ansvarsområde och däri larma och etablera samverkan med övriga funktioner inom Region Stockholm.
- Utifrån gällande lagstiftning, föreskrifter och allmänna råd, samt regionövergripande kris- och katastrofmedicinsk beredskapsplanering utarbeta samt årligen se över och vid behov revidera regional katastrofmedicinsk beredskapsplan (enligt revideringsprocess beskriven i delavsnitt 4.4.2), tillhörande regionala riktlinjer för katastrofmedicinsk beredskap samt epidemiberedskapsplan och pandemiplan för Region Stockholm.
- Säkerställa resurser och kompetens till RSSL för att uppfylla krav enligt SOSFS 2013:22, 6 kap 2-4§.
- Inom ramen för Smittskyddsläkarens ansvar organisera en beredskap med jourhavande smittskyddsläkare dygnet runt, årets alla dagar.
- Aktivt delta i utvecklingsarbetet av Region Stockholms krishanteringsförmåga.
- Säkerställa att förtroendevalda och anställd personal får relevant utbildning och övning inom området krisberedskap utifrån ansvarsområde och funktion.

¹⁷ Säkerhet och resiliens - Ledningssystem för kontinuitetshantering - Krav (ISO 22301:2019), SiS

- Utvärdera och säkerställa erfarenhetsåterföring efter genomförda övningar och hantering av samhällsstörningar och inträffade händelser.

4.5.3 Trafiknämnden

Trafiknämnden ska:

- Utarbeta samt årligen se över och vid behov revidera en krisberedskapsplan för sitt verksamhetsområde (enligt revideringsprocess beskriven i delavsnitt 4.4.2).
- Årligen genomföra risk- och sårbarhetsanalyser för sitt verksamhetsområde och rapportera till regionstyrelsen för att möjliggöra regional sammanställning i enlighet med MSB:s föreskrifter.
- Genomföra kontinuitetshantering i enlighet med internationell standard ISO 22301:2019¹⁸.
- Organisera en beredskapsfunktion som är verksam dygnet runt benämnd tjänsteman i beredskap, TiB Region Stockholm Trafik för att vid en samhällsstörning kunna initiera och samordna det inledande krisledningsarbetet inom trafiknämndens ansvarsområde samt etablera samverkan med övriga funktioner inom Region Stockholm.
- Aktivt delta i utvecklingsarbetet av Region Stockholms krishanteringsförmåga.
- Säkerställa att förtroendevalda och anställd personal får relevant utbildning och övning inom området krisberedskap utifrån ansvarsområde och funktion.
- Utvärdera och säkerställa erfarenhetsåterföring efter genomförda övningar och hantering av samhällsstörningar och inträffade händelser.

4.5.4 Fastighets- och servicenämnden, SLSO, MediCarrier AB respektive Locum AB

Fastighets- och servicenämnden, SLSO, MediCarrier AB respektive Locum AB ska:

- Utarbeta samt årligen se över och vid behov revidera en krisberedskapsplan för sitt verksamhetsområde (enligt revideringsprocess beskriven i delavsnitt 4.4.2).

¹⁸ Säkerhet och resiliens - Ledningssystem för kontinuitetshantering - Krav (ISO 22301:2019), SiS

- Organisera en beredskapsfunktion verksam dygnet runt och kunna etablera samverkan med övriga funktioner inom Region Stockholm.
- Årligen genomföra risk- och sårbarhetsanalyser för sitt verksamhetsområde och rapportera till regionstyrelsen för att möjliggöra regional sammanställning i enlighet med MSB:s föreskrifter.
- Genomföra kontinuitetshantering i enlighet med internationell standard ISO 22301:2019¹⁹.
- Aktivt delta i utvecklingsarbetet av Region Stockholms krishanteringsförmåga.
- Säkerställa att förtroendevalda och anställd personal får relevant utbildning och övning inom området krisberedskap utifrån ansvarsområde och funktion.
- Utvärdera och säkerställa erfarenhetsåterföring efter genomförda övningar och hantering av samhällsstörningar och inträffade händelser.

¹⁹ Säkerhet och resiliens - Ledningssystem för kontinuitetshantering - Krav (ISO 22301:2019), SiS

4.5.5 Uppdrag till resterande nämnder och bolag

Resterande nämnder och bolag ska:

- Utarbeta samt årligen se över och vid behov revidera en krisberedskapsplan för sitt verksamhetsområde (enligt revideringsprocess beskriven i delavsnitt 4.4.2).
- Organisera en tydlig kontaktväg för samverkan och kommunicera denna till övriga berörda aktörer inom Region Stockholm vid samhällsstörningar.
- Årligen genomföra risk- och sårbarhetsanalyser för sitt verksamhetsområde och rapportera till regionstyrelsen för att möjliggöra regional sammanställning i enlighet med MSB:s föreskrifter.
- Genomföra hantering i enlighet med internationell standard ISO 22301:2019²⁰.
- Säkerställa en förmåga för att vid samhällsstörningar eller extraordinära händelser utföra alternativt stödja samhällsviktig verksamhet.
- Aktivt delta i utvecklingsarbetet av Region Stockholms krishanteringsförmåga.
- Säkerställa att förtroendevalda och anställd personal får relevant utbildning och övning inom området krisberedskap utifrån ansvarsområde och funktion.
- Utvärdera och säkerställa erfarenhetsåterföring efter genomförda övningar och hantering av samhällsstörningar och inträffade händelser.

5. Kriskommunikation

Region Stockholms kriskommunikationsplan är ett styrande dokument som anger övergripande inriktning för Region Stockholms kriskommunikationsarbete före, under och efter en samhällsstörning. Planen omfattar samtliga nämnder, bolag, upphandlade verksamheter i enlighet med avtal samt större projekt och program i Region Stockholms regi.

Varje verksamhet som påverkas av en samhällsstörning är ansvarig för kriskommunikation i relation till de egna frågorna. När en samhällsstörning berör flera verksamheter ska kommunikationen samordnas. För detta finns en central kriskommunikationsfunktion som har en samordnande och ledande roll. Detta regleras i Region Stockholms kriskommunikationsplan.

²⁰ Säkerhet och resiliens - Ledningssystem för kontinuitetshantering - Krav (ISO 22301:2019), SiS

6. Definitioner av centrala begrepp

Begrepp	Definition
Civilt försvar	Civilt försvar handlar om hela samhällets motståndskraft vid krigsfara och krig. Civilt försvar är det arbete som görs av statliga myndigheter, kommuner, regioner, privata företag och frivilligorganisationer. Civilt försvar ska värna civilbefolkningen, se till att viktiga verksamheter i samhället fungerar och stödja det militära försvaret vid höjd beredskap. (Definition MSB)
CBRNE	CBRNE är den internationella förkortningen för Chemical, Biological, Radiological, Nuclear and Explosive och används vid beskrivning av verksamhet inom området skadliga kemikalier, allvarliga smittämnen, radioaktiva ämnen, nukleära ämnen och explosiva ämnen.
Extraordinär händelse	En extraordinär händelse är en händelse som (kraftigt) avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller region. (samhället) (LEH 2006:544)
Höjd beredskap	För att stärka landets försvarsförmåga kan beredskapen höjas. Höjd beredskap är antingen skärpt beredskap eller högsta beredskap. Under högsta beredskap är totalförsvar all samhällsverksamhet som då ska bedrivas. (Lag (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap) Vid höjd beredskap ska kommuner och regioner vidta de särskilda åtgärder i fråga om planering och inriktning av verksamheten, tjänstgöring och ledighet för personal samt användning av tillgängliga resurser som är nödvändiga för att de under de rådande förhållandena ska kunna fullgöra sina uppgifter inom totalförsvaret. (Lag 2019:880)
Katastrofmedicinsk beredskap	Beredskap att bedriva hälso- och sjukvård i syfte att minimera följderna vid särskild händelse. (SOSFS 2013:22)
Katastrofpsykologi	Kunskapsområde som rör de psykotraumatologiska konsekvenserna av en definierad särskild händelse.
Kontinuitet	Förmåga hos organisationen att efter avbrott fortsätta tillhandahålla varor och tjänster i en i förväg accepterad omfattning. (ISO 22301:2019 Samhällssäkerhet – Ledningssystem för kontinuitet)
Kontinuitets-hantering	Holistisk ledningsprocess som identifierar potentiella hot mot en organisation och den inverkan på verksamheten som dessa hot skulle kunna medföra om hoten blir verklighet och som ger ett ramverk för att utforma en anpassningsbar organisation med förmåga till en effektiv reaktion som tryggar anseende, varumärke, värdeskapande aktiviteter och de viktigaste intressenternas intressen. (ISO 22301:2019 Samhällssäkerhet – Ledningssystem för kontinuitet)
Kontinuitetsplan	En kontinuitetsplan innehåller information som hjälper personalen att veta vad den ska göra vid en störning i en kritisk aktivitet eller resurs. Syftet är att kunna upprätthålla verksamheten på en tolerabel nivå och att kunna återställa resursen så fort som möjligt. (MSB1507:2020)

Krisberedskap	Förmågan att genom utbildning, övning och andra åtgärder samt genom den organisation och de strukturer som skapas före, under och efter en kris förebygga, motstå och hantera krissituationer. (jmf. MSBFS 2015:4)
Kris-kommunikation	Det utbyte och den samordning av information som sker inom och mellan aktörer, allmänhet och medier före, under och efter en kris. Kriskommunikationens syfte är att skapa gemensam mening om den faktiska händelsen. (MSB 2018 a)
Krisledningsnämnd	I kommuner och regioner ska det finnas en nämnd för att fullgöra uppgifter under extraordinära händelser i fredstid (Krisledningsnämnd). Ordföranden i Krisledningsnämnden bedömer när en extraordinär händelse medför att nämnden ska träda i funktion och beslutar i sådana fall att så ska ske. (Lag 2006:544)
Psykotraumatologi	Kunskapen om det psykiska traumats effekt på människan ur ett biologiskt, psykologiskt, socialt och existentiellt perspektiv.
Regional krisledning (RKL)	Regional krisledning (RKL) är den krisledning som aktiveras vid behov av ledning och styrning av Region Stockholms samlade resurser. Regiondirektören aktiverar RKL, där regiondirektören eller dennes ersättare organiserar RKL utifrån händelsens art och agerar beslutsfattare. (Krisberedskapsplan för Region Stockholm)
Risk- och sårbarhetsanalys	En riskanalys är ett systematiskt sätt att identifiera riskkällor och bedöma sannolikheter för oönskade händelser samt konsekvenserna av dessa (ISO 31000:2918, IDT, gällande) En risk- och sårbarhetsanalys är ett systematiskt sätt att identifiera och klarlägga de egenskaper eller förhållanden som gör en verksamhet, ett system eller samhälle mottagligt för de skadliga effekterna av en händelse. (Risk - En sammanvägning av sannolikheten för att en händelse ska inträffa och de konsekvenser händelsen kan leda till. Sårbarhet - de egenskaper eller förhållanden som gör ett samhälle, ett system, eller egendom mottagligt för de skadliga effekterna av en händelse.) (jmf. MSBFS 2015:4).
Robusthet	Förmåga att motstå störningar. (jmf. MSB 2018 b)
Samhällsstörning	De företeelser och händelser som hotar eller ger skadeverkningar på det som ska skyddas i samhället. (MSB 2018 a, gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar)
Samhällsviktig verksamhet	En verksamhet som uppfyller minst ett av följande villkor: - Ett bortfall av eller en svår störning i verksamheten kan ensamt eller tillsammans med motsvarande händelser i andra verksamheter på kort tid leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället. - Verksamheten är nödvändig eller mycket väsentlig för att en redan inträffad kris i samhället ska kunna hanteras så att skadeverkningarna blir så små som möjligt. (MSB 2020, Uppdaterad definition samhällsviktig verksamhet)
Samarbete	Gemensamt bedrivet arbete som gäller en avgränsad uppgift. (Socialstyrelsen)
Samordning	Koordination av resurser och arbetsinsatser för att erhålla högre kvalitet och större effektivitet. (Socialstyrelsen)
Samverkan	Övergripande gemensamt handlande på organisatoriskt plan för ett visst syfte. (Socialstyrelsen)

Skadeområde	Område i anslutning till skadeplats inom vilket hälso- och sjukvårds-, polis- och räddningsinsatser leds och organiseras vid en skadehändelse. (SOSFS 2013:22)
Somatisk	Fysiska åkommor.
Särskild händelse (tidigare allvarlig händelse)	Händelse som är så omfattande eller krävande att resurserna måste organiseras, ledas och användas på särskilt sätt. (Socialstyrelsen)
Tjänsteman i beredskap, TiB	I varje region ska det finnas en funktion som ständigt är bemannad och som vid allvarlig händelse eller vid risk för sådan händelse har till uppgift att (SOSFS 2013:22) 1. ta emot larm, 2. verifiera uppgifter, 3. larma vidare, 4. initiera och samordna det inledande arbetet och 5. informera om händelsen. Funktionen ska benämnas tjänsteman i beredskap, TiB.
Totalförsvaret	Totalförsvaret är verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig. Totalförsvaret består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar). (Lag 1992:1403 om totalförsvaret och höjd beredskap)

Bilaga 1 - Regional katastrofmedicinsk beredningsplan

Innehållsförteckning

1.	INLEDNING	6
1.1	SYFTE OCH MÅL MED REGION STOCKHOLMS KRISBEREDSKAP	6
1.2	OMFATTNING	6
2.	GRUNDLÄGGANDE PRINCIPER FÖR KRISBEREDSKAP	7
3.	FÖREBYGGANDE ARBETE	9
3.1	RISK- OCH SÅRBARHETSANALYS (RSA)	9
3.1.1	Förändrat klimat	10
3.2	KONTINUITETSHANTERING	10
3.3	CIVILT FÖRSVAR	10
4.	KRISLEDNING	11
4.1	POLITISK STYRNING OCH ANSVAR	12
4.1.1	Regionfullmäktige	12
4.1.2	Regionstyrelsen	12
4.1.3	Övriga nämnder och bolag	13
4.1.4	Krisledningsnämnd	13
4.2	KRISLEDNING PÅ TJÄNSTEMANNANIVÅ	14
4.2.1	Stabsstruktur	14
4.2.2	Regional krisledning (RKL)	16
4.2.3	Särskild sjukvårdsledning	16
4.2.4	Lokala krisledningar	18

4.2.5	Aktivering och avveckling av krisledningarna.....	18
4.2.6	Tjänsteman i beredskap och beredskapsfunktioner	19
4.3	HANTERING OCH ARBETSSÄTT	21
4.3.1	Samverkan och samordning	21
4.3.2	Rapportering	21
4.3.3	Bistånd.....	22
4.3.4	Upphandlad verksamhet	22
4.4	FÖRVALTNING AV KRISARBETE.....	22
4.4.1	Utbildning och övning	22
4.4.2	Revidering	22
4.4.3	Utvärdering.....	23
4.4.4	Granskning	24
4.5	UPPDRAG FÖR REGION STOCKHOLMS NÄMNDER OCH BOLAG.....	24
4.5.1	Regionstyrelsen	24
4.5.2	Hälso- och sjukvårdsnämnden.....	25
4.5.3	Trafiknämnden.....	26
4.5.4	Fastighets- och servicenämnden, SLSO, MediCarrier AB respektive Locum AB.....	26
4.5.5	Uppdrag till resterande nämnder och bolag	28

5.	KRISKOMMUNIKATION	28
6.	DEFINITIONER AV CENTRALA BEGREPP	29
1.	INLEDNING	36
2.	MÅL FÖR KATASTROFMEDICINSK BEREDSKAP	36
2.1	KATASTROFMEDICINSK BEREDSKAPSPLANERING	37
2.1.1	Akutsjukhus	37
2.1.2	Närsjukvård	37
2.1.3	Prehospital sjukvård	37
2.1.4	Sjukvårdsrådgivning	37
3.	LEDNING OCH ORGANISATION	38
3.1	SÄRSKILD SJUKVÅRDSLEDNING	38
3.1.1	Regional särskild sjukvårdsledning	38
3.1.2	Beredskapslägen	39
3.2	TJÄNSTEMAN I BEREDSKAP	40
4.	INSATS I SKADEOMRÅDE	41
4.1	ORGANISATION I SKADEOMRÅDE	41
4.2	ANSVAR OCH BEFOGENHETER I SKADEOMRÅDE	41
4.3	PREHOSPITAL SJUKVÅRDSLEDNING	41
4.3.1	Sjukvårdsledare	41
4.3.2	Medicinskt ansvarig	41
4.3.3	Stab	42
4.3.4	Övrig sjukvårdspersonal i skadeområde	42
4.4	PREHOSPITALA RESURSER I REGION STOCKHOLM	42
4.4.1	Katastrofsjukvårdsenhet	42

4.5	PRIORITERINGS- OCH DIRIGERINGSTJÄNSTEN	42
5.	INSATS PÅ SJUKHUS OCH ÖVRIGA VÅRDINRÄTTNINGAR	42
6.	HÄNDELSER MED FARLIGA ÄMNEN.....	43
6.1	SKYDDSUTRUSTNING	43
6.2	SANERING	43
6.2.1	Fullständig personsanering	43
6.2.2	På sjukhuset.....	43
6.2.3	Kritisk patient.....	43
7.	EPIDEMIBEREDSKAP OCH SMITTSKYDD.....	44
7.1	EPIDEMIBEREDSKAPSPLAN.....	44
7.2	ÖVRIGA PLANER FÖR SMITTSKYDD	44
8.	PSYKOLOGISKT OCH SOCIALT KRISSTÖD	45
8.1	PSYKOLOGISK/PSYKIATRISK KATASTROFLEDNINGSORGANISATION (PKL)	45
8.2	KRISSTÖD INOM SAMVERKAN STOCKHOLMSREGIONEN	46
8.3	DEN PREHOSPITALA KRISSTÖDSBEDÖMNINGEN I SKADEOMRÅDET	46
9.	EVAKUERING AV SJUKVÅRDSINRÄTTNING	47

1. Inledning

Region Stockholm ska planera sin hälso- och sjukvård så att katastrofmedicinsk beredskap upprätthålls²¹. Socialstyrelsen beskriver hur Region Stockholm ska arbeta med den katastrofmedicinska beredskapen²². Där framgår att varje region ska ha en katastrofmedicinsk beredskapsplan. Hälso- och sjukvårdsnämnden svarar för Region Stockholms katastrofmedicinska planering och beredskap.

Denna plan beskriver övergripande Region Stockholms katastrofmedicinska beredskap. Ytterligare detaljer finns i dokumentet regionala riktlinjer för katastrofmedicinsk beredskap. Båda dessa ska betraktas som styrande dokument på hälso- och sjukvården i Region Stockholm.

De nämnder och bolag som ansvarar för hälso- och sjukvård omfattas av Region Stockholm regionala katastrofmedicinska beredskapsplan och regionala riktlinjer för katastrofmedicinsk beredskap, som anger de krav som ställs på den katastrofmedicinska beredskapen inom hälso- och sjukvård samt för krisstöd.

Region Stockholm ska samverka gällande planeringen av katastrofmedicinska frågor. Detta hanteras inom ramen för Region Stockholms katastrofmedicinska råd (KMR) vilket är ett rådgivande organ för katastrofmedicinska planeringsfrågor. Rådet består av representanter från hälso- och sjukvårdsförvaltningen, regionledningskontoret, samtliga akutsjukhus, Prehospital vård, Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO), Smittskydd Stockholm, katastrofpsykologisk expertis, prioriterings- och dirigeringsstjänsten (PoD) samt Locum AB. Ytterligare representanter kan vid behov komma att läggas till eller adjungeras.

2. Mål för katastrofmedicinsk beredskap

Det övergripande målet för hälso- och sjukvården vid särskilda händelser är att minimera konsekvenserna för de somatiska och psykiska följdverkningar som kan uppstå vid en särskild händelse.

²¹ Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)

²² SOSFS 2013:22

2.1 Katastrofmedicinsk beredskapsplanering

Varje händelse är unik. Den katastrofmedicinska ledningsorganisationen på alla nivåer har som viktigaste uppgift att skapa balans mellan behov och resurser i olika delar av vården, till exempel i skadeområdet, sjuktransporter, resurser på vårdinrättning, för att på bästa sätt kunna ta hand om drabbade vid särskild händelse.

2.1.1 Akutsjukhus

Akutsjukhusen i Region Stockholm ska utifrån den regionala katastrofmedicinska beredskapsplanen och regionala riktlinjer för katastrofmedicinsk beredskap upprätta och förvalta lokala katastrofmedicinska beredskapsplaner.

2.1.2 Närsjukvård

Närsjukvården utgör en viktig resurs för omhändertagande av drabbade både i den akuta fasen och i det långsiktiga perspektivet. Vårdgivare inom SLSO och närsjukvården ska utifrån den regionala katastrofmedicinska beredskapsplanen och regionala riktlinjer för katastrofmedicinsk beredskap upprätta och förvalta lokala katastrofmedicinska beredskapsplaner. Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje har ansvar för att leda närsjukvården i Norrtälje kommun.

2.1.3 Prehospital sjukvård

Vårdgivare i den prehospitala vården i Region Stockholm ska upprätta rutiner och instruktioner för katastrofmedicinsk beredskap som ska utgå från den regionala katastrofmedicinska beredskapsplanen och regionala riktlinjer för katastrofmedicinsk beredskap. Instruktionerna ska innehålla rutiner för vårdgivarnas arbetsledande funktion, som dygnet runt ska kunna kalla in personal och driftsätta extra fordon för att förstärka länets prehospitala vård.

2.1.4 Sjukvårdsrådgivning

1177/Vårdguiden på telefon har en viktig roll att ge råd och hänvisa patienter till rätt vårdnivå. Sjukvårdsrådgivningen kommer även att hantera oro från många inringande. Hälso- och sjukvårdsnämnden ansvarar för att upprätta rutiner och instruktioner för katastrofmedicinsk beredskap som ska utgå från den regionala krisberedskapsplanen och katastrofmedicinska beredskapsplanen. Instruktionerna ska innehålla rutiner för hantering av förändring i hänvisningar samt kapacitet att möta ett stort antal inkommande samtal.

3. Ledning och organisation

3.1 Särskild sjukvårdsledning

I Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om katastrofmedicin beskrivs regionernas ansvar vid en särskild händelse (tidigare allvarlig händelse). I varje region ska det finnas en funktion som ansvarar för ledningsuppgifter vid särskild händelse eller vid risk för sådan händelse. Funktionen benämns särskild sjukvårdsledning. Särskild sjukvårdsledning vid särskild händelse kan bedrivas på lokal, regional och nationell nivå. På den lokala nivån utövas ledning i ett skadeområde, på vårdenheter, och i den prehospitala vården.

Den särskilda sjukvårdsledningen ska bemannas så att förmågan finns att medicinskt leda en händelse vad gäller prioriteringar och medicinska inriktningsbeslut. Staben bemannas efter händelse, beslutsfattaren och stabschefen ska göra en analys vilket ledningsstöd som behövs för att hantera händelsen.

Särskild sjukvårdsledning vid särskild händelse omfattar bland annat att:

- mobilisera sjukvårdsresurser till skadeområde och sjuktransportorganisation,
- organisera och leda arbetet i ett skadeområde,
- fördela drabbade till mottagande enheter,
- organisera och leda arbetet på mottagande enheter,
- leda och samordna övrig sjukvård i Region Stockholm,
- samverka med andra regioner och aktörer,
- organisera det psykologiska krisstödet på alla nivåer,
- organisera informationsarbetet på alla nivåer.

3.1.1 Regional särskild sjukvårdsledning

Ledning på regional nivå innebär ledning och samordning av Region Stockholms samlade resurser inom hälso- och sjukvården och samverkan med andra myndigheter, organisationer och sjukvårdshuvudmän. I Region Stockholm utövas särskild sjukvårdsledning på regional nivå initialt av tjänsteman i beredskap Region Stockholm Sjukvård (TiB Sjukvård) och efter aktivering av Regional särskild sjukvårdsledning, RSSL.

Funktioner i RSSL

RSSL organiseras efter händelsens art, vilket innebär att TiB Sjukvård/stabschef i samråd med chefläkare HSF och sjukvårdsdirektör RLK svarar för organisering och bemanning beroende på händelsens art. RSSL skall bemannas med kompetens även från prehospital sjukvård, akutsjukhusvård samt närsjukvård för att säkerställa regionövergripande sjukvårdskompetens. Region Stockholms nämnder och bolag ska i möjligaste mån på förfrågan besvara med resurser och kompetens till RSSL.

RSSL ska bemannas enligt Region Stockholm stabsstruktur. Stabstrukturen återfinns i delavsnitt 4.2.1 i regional krisberedskapsplan.

TiB Sjukvård är initialt beslutsfattare i RSSL. I stabsläge kan TiB Sjukvård fortsätta som TiB och beslutsfattare eller helt övergå till beslutsfattare. I det fallet inordnas en ny TiB i funktion S3 Insatsledning.

Rollen som beslutsfattare kan i stabsläge överlämnas till en högre tjänsteman i samråd med chefläkare på hälso- och sjukvårdsförvaltningen och sjukvårdsdirektör RLK, efter bedömning av den aktuella situationen. Det beslutet fattas av chefläkare eller hälso- och sjukvårdsdirektör. I förstärknings- eller katastrofläge ska alltid en högre tjänsteman med medicinsk ledningskompetens inta rollen som beslutsfattare. Om beslutsfattaren inte har läkarkompetens ska en medicinskt sakkunnig (läkare) finnas i staben. Valet av funktion bör göras utefter den unika händelsen, och beslutet fattas av chefläkare eller hälso- och sjukvårdsdirektör i samråd med sjukvårdsdirektören RLK och regiondirektören.

Beslutsfattaren ska ha genomgått Regions Stockholms utbildning för beslutsfattare och stabschefer. De potentiella beslutsfattarna ska övas regelbundet.

Rollen stabschef bemannas av en person med TiB-kompetens eller annan person med god kännedom om det katastrofmedicinska området och som har genomgått Region Stockholms utbildning för beslutsfattare och stabschefer. De potentiella stabscheferna ska övas regelbundet.

Aktivering och avveckling av RSSL

Aktivering och avveckling av krisledning, inklusive RSSL, beskrivs i delavsnitt 4.2.5 i regional krisberedskapsplan.

3.1.2 Beredskapslägen

De särskilda sjukvårdsledningarna kan fatta beslut om i vilket beredskapsläge krisledningen ska vara i. De tre beredskapslägena är stabsläge, förstärkningsläge och katastrofläge. Beredskapslägen definieras i 4.2.3 i regional krisberedskapsplan.

3.2 Tjänsteman i beredskap

Tjänsteman i beredskap (TiB) inom hälso- och sjukvård kallas TiB Sjukvård. TiB Sjukvård är Region Stockholms katastrofmedicinska beredskapsjour och har befogenhet att i ett inledningskede utöva särskild sjukvårdsledning på regional nivå vid särskild händelse. Detta kan till exempel innebära att initialt fatta beslut om sjukvårdsinsatsens dimensionering.

Besluten om dimensionering kan till exempel gälla:

- vilka enheter inom akutsjukvården och närsjukvården som ska vara mottagande enheter,
- ledningsresurser i skadeområde eller motsvarande,
- aktivering av krisstöd genom Psykologisk/Psykiatrisk katastrofledningsorganisation (PKL),
- aktivering av kommunikator i beredskap/kriskommunikationsfunktion,
- förstärkning av prehospitala resurser.

TiB Sjukvård kan också fatta beslut om att skicka samverkanspersoner till samverkande myndigheters staber.

TiB Sjukvård larmas av Operativ koordinator (OPK), vid prioriterings- och dirigerings-tjänsten (PoD) vid exempelvis:

- olyckor där antalet drabbade är eller kan uppskattas till över tio personer,
- hot eller händelser som skulle kunna utvecklas till en särskild händelse,
- misstanke om allvarlig smitta,
- händelser som kan få stort medialt intresse för Region Stockholm ur ett sjukvårdsperspektiv,
- allvarliga funktionsstörningar eller händelser som kan påverka hälso- och sjukvården i Region Stockholm,
- när annan region begär bistånd från Region Stockholm.

Verksamhetsföreträdare inom hälso-och sjukvården i Region Stockholm som får kännedom om en misstänkt samhällsstörning eller om de vidtar beredskapshöjande åtgärder ska informera TiB Sjukvård.

TiB Sjukvård ska informera den regionala beredskapsfunktionen när RSSL aktiveras eller avvecklas.

4. Insats i skadeområde

4.1 Organisation i skadeområde

Den plats där olyckan inträffat kallas *skadeplats*. Hela området där räddningsarbete bedrivs kallas *skadeområde*. Ett stort skadeområde indelas ofta i *sektorer*. Larmade enheter kan dirigeras till en *brytpunkt* i avvaktan på insats. Vid till exempel kemisk olycka kan ett *riskområde* definieras och spärras av. Räddningsledaren avgör vilken personal som får arbeta i riskområdet och vilken skyddsutrustning som krävs.

Inom skadeområdet upprättas efter behov *uppsamlingsplatser* för skadade, oskadade och gods. Avlidna ska ligga kvar på skadeplatsen tills polisen gett klartecken till förflyttning.

En *helikopterlandningsplats* utses vid behov. Den plats där skadade hämtas av sjuktransportfordon kallas *hämtplats*.

4.2 Ansvar och befogenheter i skadeområde

De flesta insatser i ett skadeområde sker i samverkan mellan kommunal räddningstjänst, polis och sjukvård. Respektive organisation fattar beslut för den egna verksamheten och styrs av egen lagstiftning.

Samtliga aktörer har en skyldighet att samverka med andra aktörer. I dokumentet regionala riktlinjer för katastrofmedicinsk beredskap beskrivs sjukvårdens, polisen och räddningstjänstens ansvar mer ingående.

4.3 Prehospital sjukvårdsledning

Region Stockholm arbetar enligt det nationella konceptet PS-Prehospital Sjukvårdsledning®. Personal i samtliga ambulanser, ambulanshelikoptrar och akutläkarbilar ska kunna påbörja prehospital sjukvårdsledning om de anländer som första enhet till ett skadeområde.

4.3.1 Sjukvårdsledare

Sjukvårdsledaren verkar på ledningsplats och leder och samordnar sjukvårdsarbetet i skadeområdet och har därmed det övergripande ansvaret för sjukvårdsinsatsen. Sjukvårdsledaren har ansvar för sjukvårdens organisatoriska ledning, bland annat för sjukvårdsresurser, säkerhet, samverkan och för all sjukvårdskommunikation.

4.3.2 Medicinskt ansvarig

Den person i besättningen som har den högsta medicinska kompetensen tar rollen som medicinskt ansvarig. Medicinskt ansvarig har det övergripande medicinska ansvaret för hur sjukvårdsarbetet ska utövas med de resurser sjukvårdsledaren kan göra tillgängliga.

4.3.3 Stab

Prehospital sjukvårdsledning kan vid behov tillsätta en stab som ledningsstöd, till exempel som sektorledare och avtransportledare eller att ansvara för kommunikation och dokumentation

4.3.4 Övrig sjukvårdspersonal i skadeområde

Den sjukvårdspersonal som direkt hanterar drabbade och utför triage och behandling med mera kallas för vårdutförare.

De olika ledningsfunktionernas ansvar finns ytterligare förtydligade i dokumentet regionala riktlinjer för katastrofmedicinsk beredskap.

4.4 Prehospitala resurser i Region Stockholm

Prehospitala transportresurser avser ambulans, transportambulans, intensivvårdsambulans, ambulanshelikopter, akutläkarbil, jourläkarbil, psykiatrisk ambulans och sjuktransportfordon.

Alla prehospitala enheter kan användas vid en särskild händelse, även utanför sitt ordinarie användningsområde.

4.4.1 Katastrofsjukvårdsenhet

Region Stockholm har flera katastrofsjukvårdsenheter som innehåller utrustning för att ta om hand ett stort antal skadade.

Katastrofsjukvårdsenheterna finns placerade hos räddningstjänsten, som ansvarar för att köra ut dessa till skadeområdet och sätta upp tält mm.

Katastrofsjukvårdsenheterna rekvideras av sjukvården eller kommunala räddningstjänsten och skickas ut efter beslut av TiB Sjukvård.

4.5 Prioriterings- och dirigerings-tjänsten

Prioriterings- och dirigerings-tjänsten, PoD, svarar för prioritering av inkommande vårdsamtal och dirigering av alla prehospitala resurser såväl i den dagliga sjukvården som vid särskild händelse.

PoD ansvarar för att koordinera och effektivisera användandet av prehospitala resurser, bedöma resursläget, larma och samverka med TiB Sjukvård.

Vid särskild händelse utförs prioriterings- och dirigeringsarbetet utefter inriktningsbeslut och fördelningsnycklar framtagna av TiB Sjukvård/RSSL.

5. Insats på sjukhus och övriga vårdinrättningar

Vid beslut om förhöjt beredskapsläge på akutsjukhus och vårdinrättningar aktiveras dess lokala krisledning enligt dess lokala katastrofmedicinska beredskapsplan. Den lokala katastrofmedicinska beredskapsplanen ska utgå från de regionala riktlinjerna.

6. Händelser med farliga ämnen

Farliga ämnen benämns på fackspråk för CBRNE och står för kemiska (C), biologiska (B), radiologiska (R) nukleära (N) och explosiva (E) ämnen.

CBRNE händelser är ovanliga men kan få mycket allvarliga konsekvenser, både för de människor som drabbas och för samhället som helhet. Personal som arbetar med att sanera och vårda patienter från en CBRNE händelse utsätter sig själva för en risk att exponeras.

6.1 Skyddsutrustning

Skyddsutrustningen för hälso- och sjukvårdens personal består av ett andningsskydd och ett kroppsskydd. Skyddsmask med tillhörande filter används som andningsskydd av personalen i ambulanssjukvården. Sjukhuspersonal som arbetar i sjukhusens saneringsenheter jobbar i fläktassisterade andningsskyddsapparater med huva.

Region Stockholm har en specifik ledningsenhet med särskilt fokus på händelser med farliga ämnen. Denna enhet ska larmas till alla händelser med farliga ämnen eller där hot om sådant föreligger.

6.2 Sanering

En av de första och viktigaste åtgärderna vid en händelse med farliga ämnen är att avbryta exponeringen av ämnet. Rutiner för en snabb personsanering är en förutsättning för att uppnå effektiva och livräddande insatser i omhändertagandedekjan. Den livräddande personsaneringen utförs av räddningstjänstens personal i syfte att rädda liv.

6.2.1 Fullständig personsanering

Fullständig personsanering innebär att alla skadliga ämnen avlägsnas från en person. Saneringen utförs av sjukvården i skadeområdet eller i sjukhuset saneringsenhet.

6.2.2 På sjukhuset

Samtliga akutsjukhus i Region Stockholm ska kunna ta emot patienter vid en händelse med farliga ämnen. I anslutning till akutmottagningen ska det därför finnas möjlighet till fullständig personsanering. Av sjukhusen lokala kris- och katastrofmedicinska planer ska det framgå hur sjukhusen ska omhändertaga drabbade som varit exponerade för farligt ämne.

6.2.3 Kritisk patient

En kritiskt skadad patient ska skyndsamt transporteras till sjukhus efter avklädning och livräddande personsanering. Livräddande åtgärder kan behöva vidtas innan fullständig personsanering så som assistera andning, stoppa yttre blödning, intramuskulär injektion av antidoter samt byta

förband och fixationer som anlagts prehospitalt. I sjukhusens lokala katastrofmedicinska beredskapsplan bör det framgå hur beredskapen av högre medicinsk kompetens i saneringsenhet ska se ut vid omhändertagande av kritisk patient under sanering.

7. Epidemiberedskap och smittskydd

Enligt gällande smittskyddslag (SFS 2004:168) har Region Stockholm ansvar för det personinriktade smittskyddet, medan kommunernas miljö- och hälsoskyddsnämnder har ansvar för det objektinriktade, med biträde av smittskyddsläkaren.

Region Stockholms epidemiberedskap har till uppgift att;

- Förebygga spridning av smittsamma sjukdomar
- Vid konstaterad eller misstänkta fall av smittsam sjukdom förhindra spridning av sjukdomen

Riktlinjer och skyldigheter för Region Stockholm och den av hälso- och sjukvårdsnämnden utsedda smittskyddsläkaren finns i smittskyddslagen. Region Stockholms smittskyddsläkare leder det direkta smittskyddsarbetet och biträds av primärkommunernas miljö- och hälsoskyddsnämnder, läkare och andra verksamma inom området. Smittskyddsläkaren svarar för samordningen av Region Stockholms epidemiberedskap.

7.1 Epidemiberedskapsplan

Den regionövergripande epidemiberedskapsplanen, som är upprättad för fred, men som även kan gälla vid större infektionskatastrofer i krig, beskriver hur smittskyddsarbetet i Region Stockholm ska bedrivas i samband med epidemier. Vid stora epidemiologiska katastrofer (till exempel pandemi orsakad av influensa eller annat virus eller stora bioterroristattacker) tar RSSL i samarbete med smittskyddsläkaren över ansvaret för ledning av bekämpningen och de sjukvårdsmässiga konsekvenserna av utbrottet.

7.2 Övriga planer för smittskydd

Förutom den regionövergripande epidemiberedskapsplanen finns till exempel följande planer att läsa på Smittskydd Stockholms hemsida www.smittskyddstockholm.se:

- Handlingsplan för hantering av försändelser med misstänkt farligt ämne som kan innebära hot
- Handlingsplan vid pandemier
- Epidemiberedskapsplan flyg (IHR)
- Epidemiberedskapsplan hamn (IHR)
- Hygienrutiner vid ambulanstransport
- Smittskyddsrutiner vid sjuktransport

- Handlingsplan för virala hemorragiska febrar (VHF), till exempel Ebola
- Handläggning vid Mers-coronavirus

8. Psykologiskt och socialt krisstöd

8.1 **Psykologisk/psykiatrisk katastrofledningsorganisation (PKL)**

PKL-organisationen är en del av Region Stockholms katastrofmedicinska beredskapsorganisation med det gemensamma uppdraget att minimera konsekvenserna för de somatiska och psykiska följdverkningar som kan uppstå vid inträffad särskild eller annan allvarlig händelse (SOSFS 2013:22). På samtliga akutsjukhus i Region Stockholm finns en PKL-ledningsgrupp med tillhörande krisstödjare. Personal till PKL rekryteras från all vård inom Region Stockholm såsom somatisk slutenvård och öppenvård, vuxen respektive barn- och ungdomspsykiatrisk slutenvård och öppenvård, primärvård och sjukhuskyrka. PKL aktiveras av RSSL/LSSL och erbjuder psykologiskt krisstöd till drabbade (medmänskligt, psykologiskt, psykiatriskt, socialt, existentiellt och praktiskt stöd samt information, riskbedömning och uppföljning) på särskilda krisstödmottagningar/krisstödstelefoner. PKL kan efter beslut av TiB/RSSL förflyttas till annan plats utanför sjukhuset som till exempel till Arlanda flygplats. PKL ska verka i den akuta fasen (1-3 el. max. 7 dagar). För de som behöver fortsatt stöd och eller behandling länkas drabbade vidare till ordinarie vård alternativt till Krisstödscenter inom SLSO.

Regionalt kunskapscentrum Kris- och katastrofpsykologi, Region Stockholm (RKK) ansvarar för samordning, ledning, utveckling, övning och utbildning av PKL organisationen (PKL-ledningsgrupp och krisstödjare) på uppdrag av Enheten för katastrofmedicinsk beredskap (EKMB), HSF. RKK har även en operativ funktion i RSSL, S10 Krisstöd och katastrofpsykologi (Regional PKL ledare) samt verkar som expertstöd till tjänsteman i beredskap (TiB). Företrädare för lokal PKL-ledningsgrupp ska vara representerad i respektive LSSL, S10 Krisstöd och katastrofpsykologi. Hela PKL organisationen har ett upparbetat samarbete och samverkar vid händelser med övriga krisstödsverksamheter i länet såsom med kommun, relevanta myndigheter, frivilligorganisationer såsom Svenska Röda Korset, Svenska kyrkan samt andra trossamfund.

All PKL-personal erhåller ett inbyggt adekvat stöd under och efter att händelsen är avslutad i syfte att minska risken för egen ohälsa i efterförloppet.

8.2 Krisstöd inom Samverkan Stockholmsregionen

Vid en särskild händelse där Samverkan Stockholmsregionen (SSR) aktiveras av någon av de aktörer som ingår, kan funktion krisstöd komma att aktiveras och erhålla uppdrag från samordnande forum i SSR. Mer information återfinns i Vägledningsdokument för psykologiskt och socialt stöd, SSR.

8.3 Den prehospitla krisstödsbedömningen i skadeområdet

Det psykologiska omhändertagandet i skadeområdet består av basal psykologisk omvårdnad, som den prehospitla personalen kan ge. Den prehospitla krisstödsbedömningen utgör en lägesbild över krisstödsbehoven i skadeområdet, som blir underlag för TiB Sjukvård/RSSL:s planering av krisstödsinsatser under den akuta fasen efter händelsen.

9. Evakuering av sjukvårdsinrättning

Att evakuera ett sjukhus påverkar hela eller delar av Region Stockholms samlade sjukvårdsresurser. Samordning vid en evakuering kräver stora resurser och en god planering.

Region Stockholm har en regional evakueringsplan, vars syfte är att underlätta regional samordning av resurser i händelse av evakuering av sjukvårdsinrättning.

Beslut om omedelbar evakuering, då sjukhusens ordinarie evakueringsplaner gäller, kan fattas av polismyndighet eller räddningstjänst, beroende på händelsens art. Vid evakuering av andra skäl fattas beslut av sjukhusets chefläkare/beslutsfattare LSSL, i samråd med TiB Sjukvård/beslutsfattare RSSL.

Region Stockholms regionala evakueringsplan gäller för evakuering av akutsjukhus, men bör kunna appliceras även på övriga sjukvårdsinrättningar.

På akutsjukhusen i Region Stockholm ska det finnas en lokal evakueringsplan som bygger på den regionala evakueringsplanen. Personalen ska i enlighet med det katastrofmedicinska ansvaret vara utbildade och övade i evakueringsplanen.

Bilaga 2 - Övnings- och utbildningsplan för Region Stockholm, 2021-2025

Målgrupp	Utbildning	Övning	Ansvarig
Krisledningsnämnd	Enligt lokal plan	Årligen	Regiondirektör
Tjänstemän regional krisledning	Enligt lokal plan	Årligen	Regiondirektör
Central kommunikationsfunktion	Enligt särskild plan	Årligen	Regiondirektör
Beredskapsfunktioner (nämnder och bolag)	Enligt lokala planer	Årligen	Förvaltningschef eller vd
Lokala krisledningsgrupper (nämnder och bolag)	Enligt lokala planer	Årligen	Förvaltningschef eller vd

Bilaga 3 - Mall för lägesbild

<p>FAKTA (inträffad händelse)</p> <ul style="list-style-type: none">• Vad har hänt?• Vad vet vi?• Hittills faktiska konsekvenser (materiella, personella, ekonomiska)	<p>PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR (händelseutveckling, konsekvenser)</p> <ul style="list-style-type: none">• Vilka centrala antaganden kan vi göra om händelsen?• Vad tror vi om utvecklingen?• Worst case – best case?
<p>INRIKTNING (genomförda, pågående, planerade)</p> <ul style="list-style-type: none">• Vad behöver vi göra?• Vem har ansvaret att genomföra åtgärder?• När i tid behöver åtgärder genomföras?• Hur följer vi upp åtgärden?	<p>KOMMUNIKATION</p> <ul style="list-style-type: none">• Behov av kommunikation• Internt• Externt

Bilaga 4 - Myndigheter och samverkande aktörer

Myndighet	Beskrivning
Socialstyrelsen	Statlig myndighet som är sektorsansvarig för hälso- och sjukvården. Socialstyrelsen har ett nationellt ansvar för alla sakfrågor inom hälso- och sjukvårdens områden som berör den kris- och katastrofmedicinska beredskapen. På regeringsbeslut kan Socialstyrelsen överta lednings- och samordningsansvaret för all hälso- och sjukvård i landet.
Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap (MSB)	Statlig myndighet med uppgift att utveckla samhällets förmåga att förebygga och hantera olyckor och kriser. MSB kan ge stöd till aktörer som ansvarar för en kris som uppstått i samhället.
Polismyndigheten	Polismyndigheten ska tillsammans med andra myndigheter bidra till målet att minska brottsligheten och öka människors trygghet. Vid en särskild händelse ansvarar polisen bland annat för registrering av skadade, oskadade och avlidna samt ansvarar för identifiering av de avlidna.
Länsstyrelsen	Länsstyrelsen har ett regionalt geografiskt <i>områdesansvar</i> i krishanteringssystemet, vilket bland annat innebär att vara en länk mellan lokala/regionala aktörer och den nationella nivån, ta initiativ till samverkan i länet, utveckla regionala risk- och sårbarhetsanalyser och förmedla lägesinformation till MSB vid särskild händelse. Länsstyrelsen är högsta civila totalförsvarsmyndighet i länet. Vid höjd beredskap och krig leds och samordnas all civil verksamhet av länsstyrelsen.
Samverkan Stockholmsregionen (SSR)	En aktörsgemensam samverkansorganisationen i Stockholms län. Organisationens aktörer kan vid behov kontakta Länsstyrelsens TiB och aktivera en samverkanskonferens där aktörer delar lägesbild, samverkansbehov och behov av resurser. Vid behov kan även en regional samverkansstab aktiveras. Händelser som kräver fortlöpande samverkan, kallas för aktiverat läge. Region Stockholm deltar på inriktande, samordnande och verkställande nivå i ett aktiverat läge.
Kommunal räddningstjänst	Kommunerna har ansvaret för den kommunala räddningstjänsten. Med räddningstjänst avses räddningsinsatser vid olyckor och överhängande fara för olyckor, för att hindra och begränsa skador på människor, egendom eller miljö. I Stockholms län bedrivs den kommunala räddningstjänsten av Södertörns brandförsvarsförbund, Storstockholms brandförsvaret, Brandkåren Attunda och Norrtälje kommun. I Stockholms län finns två räddningscentraler.

SOS Alarm	<p>SOS Alarms huvuduppgift är att besvara 112-samtal och fastställa hjälpbehov samt koppla över samtal till polis, räddningscentral, sjö- och flygräddning med mera. Under larmskedet samordnar SOS Alarm hjälpinsatserna, varefter ansvaret övergår till respektive organisationer.</p> <p>På uppdrag av Region Stockholm utför SOS Alarm prioriterings- och dirigerings-tjänsten, PoD i Stockholms län, vilket innebär att utföra medicinska bedömningar, prioritera och dirigerar länets prehospitala resurser med mera.</p>
Joint Rescue Coordination Centre, (JRCC)	Sjöfartsverket ansvarar för sjö- och flygräddningstjänst i Sverige. JRCC leder och koordinerar insatser vid sjö- och flygräddning.
Kustbevakningen	Ansvarar för räddningstjänsten vid miljöräddning till sjöss. Kustbevakningens fartyg är också en viktig resurs vid sjöräddningsinsatser.
Swedavia	I Stockholms län driver Swedavia flygplatserna Stockholm Arlanda Airport och Bromma Stockholm Airport. På dessa flygplatser finns bland annat en egen räddningstjänstorganisation och en förberedd plan för psykologiskt och socialt stöd.
Försvarmakten	Myndighet som ansvarar för Sveriges militära försvar. Försvarmakten kan även ge stöd till det civila samhället.
1177 Vårdguiden	1177 Vårdguiden är Sveriges samlingsplats för information och tjänster inom hälsa och vård och ger sjukvårdsrådgivning via telefon, men finns även på internet. Vid en särskild händelse kan det finnas ett ökat samverkansbehov mellan TIB/RSSL och 1177.